

PREMIUM

▲ „We zijn van plan om een belofte waar te maken”, zei minister Eric Wiebes eerder over een korting op de energiebelasting. © Mark Reijntjens

Prinsjesdag: de energierekening is een van de hoofdpijndossiers waar je op moet letten

Het kabinet zegt op Prinsjesdag weer een lading plannen en investeringen toe. Maar wat zijn drie hoofdpijndossiers waar u op moet letten? Vandaag: waarom de energierekening is uitgegroeid tot zorgenkindje.

Peter Winterman 14-09-19, 15:01 Laatste update: 16:31

Het was een nachtmerrie voor het kabinet. In december vorig jaar verkondigde staatssecretaris Mona Keijzer van Economische Zaken in de Tweede Kamer dat de energierekening écht niet zo hard zou stijgen als verschillende energieprijzvergelijkers hadden voorgerekend. ‘Bangmakerij’, sneerde ze. De gemiddelde verhoging zou 108 euro zijn.

Maar Keijzer, die haar minister Eric Wiebes verving, zat er compleet naast. De energienota is dit jaar gemiddeld 334 euro gestegen, ruim drie keer zoveel als de staatssecretaris beweerde. Het kabinet had zich gebaseerd op verouderde gegevens. Wekenlang vroeg iedereen in Den Haag zich af hoe dit toch had kunnen gebeuren.

Belofte

Om de crisis te bezweren, deed premier Mark Rutte in maart een plechtige belofte. „Ik wil hier nu uitspreken dat we de belasting op de energierekening aanzienlijk gaan verlagen en dat we de belasting voor bedrijven gaan verhogen”, sprak hij tijdens een ingelaste persconferentie, een week voor de Provinciale Statenverkiezingen.

▲ Presentatie van het Klimaatakkoord, een groot pakket maatregelen om de komende decennia de uitstoot van broeikasgassen terug te dringen. © ANP

Bij de presentatie van het Klimaatakkoord, eind juni, werd het kabinet concreet: het belastingdeel van de energierekening daalt met 100 euro in 2020, voor een huishouden met een gemiddeld energieverbruik. Het jaar daarop, in 2021, stijgt de energiebelasting niet en na 2021 'beperkt'. Dit zal ook komende week, bij Prinsjesdag, de boodschap van Rutte en minister Wiebes zijn.

Maken zij dit waar?

Maar maken zij dit waar? „Ik ben bang dat er opnieuw een onjuist beeld van lastenverlichting wordt geschetst”, zegt Ben Woldring van energieprijvergelijker Gaslicht.com, die de stijging van de energierekening afgelopen jaar goed voorspelde. Hij waarschuwt nu dat het kabinet wéér lijkt uit te gaan van een te laag gemiddeld energieverbruik per huishouden.

„In de laatst gepresenteerde plannen voor het Klimaatakkoord wordt van een gemiddeld verbruik uitgegaan van 2581 kilowattuur elektriciteit en 1170 kubieke meter gas”, zegt Woldring. „Terwijl Gaslicht.com, gebaseerd op onze overstappers, kennis en ervaring, met een gemiddeld verbruik

rekent van 3500 kilowattuur en 1500 kubieke meter.” Ook het Centraal Bureau voor de Statistiek en het Nibud gaan uit van een veel hoger gemiddeld verbruik dan het kabinet in juni nog meldde.

Ik ben bang dat er opnieuw een onjuist beeld van lastenverlichting wordt geschetst

-Ben Woldring , Gaslicht.com

Aanname

Die cijfers van het kabinet zijn afkomstig uit een raming van het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) voor het jaar 2020. Het PBL ging er in 2017 vanuit dat het energieverbruik zou dalen, omdat huizenbezitters vaker isoleren en zonnepanelen aanschaffen. „Die aanname komt het kabinet wel goed uit”, zegt Woldring. „Daardoor lijkt de verhoging van de gasbelasting een minder grote impact te hebben.”

Een woordvoerder van Wiebes zegt dat de PBL-cijfers in maart dit jaar nog zijn geactualiseerd en dat het ministerie niet kan afgaan op voorspellingen van commerciële prijsvergelijkers. Dat CBS en Nibud óók hogere verbruikscijfers gebruiken, is iets waarover Wiebes eerder dit jaar zei met die partijen in gesprek te gaan.

In de praktijk daalt het energieverbruik helemaal niet zo snel, stelt Woldring. „De belasting op gas is de laatste jaren enorm toegenomen. Met als doel dat Nederlanders van het gas af gaan en bijvoorbeeld een warmtepomp nemen. Voor nieuwbouwprojecten werkt dat wel. Maar fiets eens door een gemiddelde woonwijk en je ziet dat we vooral bestaande bouw hebben. Om die huizen *full electric* te krijgen, moet je vaak grote aanpassingen doen.”

Die aanname komt het kabinet wel goed uit

-Ben Woldring , Gaslicht.com

Belasting

En ook volgend jaar stijgt de gasbelasting. Die belasting is nu 35 cent per kubieke meter, daar komt volgend jaar weer 4 cent bij. „Huishoudens die nog veel gas verbruiken, zijn op dat vlak

dus gewoon duurder uit”, zegt Woldring. Tot 2026 loopt de gasbelasting op naar 45 cent per kubieke meter. De belasting op elektriciteit wordt juist wat verlaagd.

▲ Van de Opslag Duurzame Energie (ODE) worden grote groene projecten gesubsidieerd, zoals de aanleg van windmolenparken op zee. © ANP

Maar hoe kan het kabinet dan beloven dat de energiebelasting omlaag gaat? Dat doet minister Wiebes door te schuiven in de Opslag Duurzame Energie (ODE). Van die opslag - die iedereen via de energienota betaalt - worden grote groene projecten gesubsidieerd, zoals de aanleg van windmolenparken op zee en grote zonneweides. Nu wordt de helft van de ODE nog opgebracht door huishoudens en de andere helft door bedrijven. Dat wordt anders: huishoudens gaan straks minder bijdragen (een derde) en bedrijven juist meer (twee derde).

Lastenverlichting

„Dit wordt voorgesteld als een enorme lastenverlichting”, zegt Woldring van Gaslicht.com.

„Maar dat is het niet. De ODE maakt bij een gemiddeld verbruik slechts 16 procent uit van de totale energiebelasting. Voor de overige 84 procent van de belastingen geldt al jaren dat grootverbruikers naar verhouding juist minder belasting betalen dan gewone huishoudens. En dat blijft zo.”

Ook fiscalist Michiel Spanjers van de Universiteit Leiden plaatst vraagtekens bij de belofte van Rutte. „Ik vraag mij echt af hoeveel huishoudens daadwerkelijk een verlaging zullen ervaren”, zegt Spanjers, die heeft uitgerekend dat het kabinet 1,1 miljard euro moet neertellen om de laatste belastingverhoging op energie terug te draaien. „In januari werd de energiebelasting met in totaal 1,1 miljard euro verhoogd. In maart kondigde Rutte aan dat de belasting wordt verlaagd. Ik vind dat je dan verplicht bent om in ieder geval die eerdere verhoging ongedaan te maken.”

Dit wordt voorgesteld als een enorme lastenverlichting, maar dat is het niet

-Ben Woldring , Gaslicht.com

Nederland blij maken

Maar de kans daarop is nihil. „Op deze manier worden we blij gemaakt met een dode mus”, zegt Spanjers. „Het is alsof je een broek koopt in de winkel die net 50 euro duurder is geworden. En daarna zegt de verkoper: ik geef 10 euro korting! Uiteindelijk ben je nog steeds 40 euro duurder uit.”

Het kabinet wéét dat het lastig wordt om Nederland blij te maken met een lagere energietaks. „We zijn van plan om een belofte waar te maken”, zei minister Wiebes tijdens de heidag van het kabinet, eind augustus in Oisterwijk. „Het is altijd tricky om beloftes te doen over dingen die met de portemonnee te maken hebben, want ieder huishouden is anders. Onze belofte geldt voor een huishouden met een gemiddeld verbruik. Maar niemand heeft een gemiddeld huishouden.”

Geen genoeg nemen

De oppositie in de Tweede Kamer lijkt met die uitleg geen genoeg te nemen. „De hogere energierekening, gebaseerd op een veel te laag ingeschat verbruik, hakt er voor veel Nederlanders in”, zegt PvdA-Kamerlid William Moorlag.

Hij vindt dat de gasbelasting te hard stijgt. „Daarmee hoopt Wiebes dat mensen van het gas af gaan. Maar wat moet je doen als je helemaal niet van het gas af kan, bijvoorbeeld omdat je huurbaas weigert maatregelen te nemen? Dan betaal je je wel helemaal scheel, zonder dat het klimaat er iets bij wint.”

De hogere energierekening, gebaseerd op een veel te laag ingeschat verbruik, hakt er voor veel Nederlanders in

-William Moorlag, PvdA-kamerlid